

A sötetség hatalma

Hová halad az emberiség?
Dr. Gácsér Imre OSB kommentár-
ját olvashatjuk a *SZELLEMTUDO-
MÁNY* rovatban, melyben igyek-
szik objektív következtetése-
ket levonni a II. János Pál
pápa elleni merényletből.

2. oldal

Gyógyítható-e a rák?

TUDOMÁNY rovatunkban Prof.
Dr. Geöcze Stephan rövid átte-
kintő cikke olvasható a rák
tüneteiről és gyógyíthatóságá-
ról. A cikk felhívja továbbá a
figyelmet az ember egészségé-
nek önellenőrzésére.

6. oldal

Olimpiáda dos Imigrantes

Beszámoló a São Pauló-ban
már hagyományossá vált nemze-
tiségi sport- és kulturális
bemutatóról, és a magyarok
részvételéről. Minden eddigi-
nél nagyobb létszámú csapat
szerepelt, több sportágban,
jónak mondható eredménnyel.

11. oldal

Tartalomjegyzék

Szellemtudomány	2
Művészet	4
Tudomány	6
Figyelő	7
Magyar Kolónia	8
Rejtvények	10
Sport	11
Cserkészlet	12
Beszélgetés	13

Kedves Olvasóink!

Szinte látjuk magunk előtt az arcokat: ki örömmel, ki
örömmel fogadja interjúnkat. Szeretnénk ezért röviden be-
vezetni e beszélgetést, amellyel tulajdonképpen egy sorozat
kezdődik, "Magyarság a Kárpát-medencében" címmel.

Mikor e kényes problémakörhöz nyúlunk és e nagy fába
vágjuk fejszénket, akkor szeretnénk előjáróban leszögezni,
hogy nem "politizálni" akarunk. Nem revizionizmust-, és
nem is politikai felszín-érzelmekeket szeretnénk főlkorbácsolni.
Mikor mi erről írunk, nem a politikai "-izmusok" vezetnek,
vagy iskolás tanmesék, hanem a humanitás van bennünk, és
ezentúl Isten ajándéka: a szeretetet az emberek-, a szabadság-,
és különösen magyarságunk tagjai iránt.

Végre kigyúlhatna a fény az "emeleten", a fejekben.
De a szívekben is! Végre *egyek lehetnénk bölcsességben*: ha
egyek honfitársaink másképp képzelik el a megoldást, —
"engedjék meg" nekik, ha igazán a magyarság ügyét szolgálják.
Ha mi nem is tudunk velük egyetérteni, akkor tőlük függetlenül,
más úton, de őket nem mocskolva (hisz ezzel a magyarságot
bántjuk), járjuk a magunk útját a remélt sikerhez. Legyen a
győztes az, aki előbb ér a célhoz: az életjogot nyert
magyarsághoz.

Szívesen adunk helyt a véleményeknek, hozzászólásoknak,
remélve azt, hogy ez is az előrelépést szolgálja. Remélve azt,
hogy találkozunk majd a CÉL elérésénél, melyért talán mi is
tudunk tenni legalább egy keveset, de mégis VALAMIT.

E témában nincs helye az "okoskodásnak" (sem az emigrá-
cióban, sem az anyaországban). Ha például Erdély ügyében
hallgatunk — cinkosok vagyunk a gyilkosságban. — És ma ezt
talán sokan könnyen veszik, mert "látszólag" a jelen határokon
kívül folyik, de gondoljunk csak bele jőzan ésszel, becsületes
szívvel: az eljövendő pár évben főlszámolják a 3-milliós
magyarságot — csak Erdélyben... Ha ezt tendenciózusnak
vesszük, akkor több, mint 4-5 milliót (!) a Kárpát-medencében.
Közben porladnak a kolóniák (természetes és mesterséges úton
is: az elhalók, kiugrók és rosszindulatú egoisták miatt). —
Ugyanakkor egész Európában Magyarországon az egyik legalacso-
nyabb a népszaporulat. És hova vezethet ez?

Herder jóslata rémlik föl a magyarokról: "Századok múlva
még a nyelvüket is alig lehet majd megtalálni".

Az ember kitüntetett helyzete a tudatos cselekvés. Hazug
a gondolat, ha nem követi tett. — E sorozat így született!

Reisch György

SZELLEMTUDOMÁNY

A SÖTÉTSÉG HATALMA

Dr. Gácsér Imre OSB

"...ez a ti órátok: a sötétség hatalmáé."
(Lk. 22, 53)

Május 13-án a XX. századot nyomorító erőszak tetőpontját érte el. Arra a személyre sújtott le, aki a lelki hatalom zenitjén áll, az emberiség legtisztább értékeit képviseli és akit a világ minden népe szívébe zárt: II. János Pál pápára.

Amikor ezeket a sorokat írjuk, tíz nappal a merénylet után, az emberiség talán sohasem tapasztalt egysége az imában, bizvást remélhetjük, meghallgatásra talál Istennél. A Pápa hamarosan folytathatja apostoli küldetésének teljesítését. Újra kigyúl a keletről jött fény és még ellenállhatatlanabb erővel világít majd a sötétség hatalmában nyugvó világnak.

De hogyan szálljedhetett le az emberiség ideig? "Te mikor fáradsz ki gyűlölet, gonosz ki folyton kísérsz...?" — kérdezzük költőnkkel, Szabó Lőrincsel. Mert a Szent Péter téren kilőtt golyókat nem lehet elfelejteni. Hisz bennük sűrűsödött össze a gonoszság, a gyűlölet, amely az emberiség életét végig kíséri, amely Judás csókjában égett az Olajfák hegyén, amely a háborúk hekatombáit szűli, máglyákra és gázkamrákba küld ezeket és milliókat, megteremtette korunkban a Gulág világát, bizonytalanná teszi életünk minden napját, vadállattá aljasítja az embert.

A mi társadalmunkban az emberi életnek nincsen értéke. "A legfőbb érték az ember" — halljuk únos untalan, éppen attól a politikai rendszertől, — a kommunizmustól —, amely hatalomra jutása óta nem tesz mást, mint öl, lelkileg és fizikailag. A sötétség hatalma hazug. Ennek a hazugságnak áldozatai azok a fiatalok, akiket évtizedek óta kiképző táborokban nevelnek az erőszakra, az ölésre úgyannyira, hogy saját életüket sem értékelik. Nem véletlen, hogy a Szentatya merénylője ismételtelen kijelentette, számára élete semmit sem jelent.

A szervezett terror szomorú termése mai társadalmunknak. De nem véletlenül termelődött ki. Az emberiség megtagadta legfőbb értékeit, a jót, a szépet, az igazi örömet, a lelki egyensúlyt, a békét és mindenek felett a szeretetet. Az élet értelmévé a pénz lett, a féktelen élvezet, az önzés. Kiveszett a magasabbrendű értékek iránt az érzék. Lehet-e értékelni azt az életet, amely nem ad többet, mint amit atisztán anyagi létünk igényel? Mit ér az élet, ha már az anyaméhben milliószámra ölhetik meg, igen sokszor a törvény engedélyével?

A mai ember, igen sokszor, csak akkor kezdi értékelni az életét, amikor a halállal néz szemközt. De ritkán jut eszébe, hogy az élet Isten csodálatos adománya, legnagyobb értékünk, melyet nemcsak megőrizni kell, hanem kibontani,

kivirágoztatni, tőkéleteseíteni nap mint nap; az élet izgalmas program, amely halálunkig arra hajt bennünket, hogy szebbé, emelkedettebbé tegyünk, hasznossá nemcsak a magunk számára, hanem a többi ember, az egész emberiség tőkéleteseítésére és boldogítására.

Mindaddig, míg újra nem tanuljuk meg az élet értékelését, nem várhatjuk az erőszak elmúlását. Addig a sötétség hatalma uralkodik rajtunk és a hazugságé. Mert az élet ajándék. Isten, a Teremtő ajándéka, az ő szeretetéből fakadt. De hogyan éreznénk ezt a szeretetet, hogyan vennénk komolyan a belőle fakadó életet, ha kiiktatjuk Istent életünkől, nemcsak a magunkból, hanem a társadalom, az emberiség életéből?

A mi világunkban elviselhetetlen az, aki a gyűlölet helyett a szeretetet hirdeti, aki az erőszak ellen küzd. II. János Pál pápának ezért kellett volna meghalnia, ha a gyilkos merénylő kísérlete sikerül. "Nemet (mondunk) a szeretet hiányának, az erőszaknak, a rossznak; igent a szeretetnek, mert csak a szeretet vált meg és épít" — mondotta Brasiíliaiban, múlt év júliusában. "Ne engedjétek, hogy erkölcsi és vallási méltóságotok lealacsonyodjék olyan érzelmek elfogadásával, mint a gyűlölet és az erőszak. Szeressétek a békét" — hirdette Recife népének. "Utasítsátok el az erőszakot, mint a társadalmi problémák megoldását, mert az erőszak az élet ellen van, tönkre teszi az embert".

Amikor II. János Pál megválasztották, a jóakarató emberek széles e világban vallási, faji különbség nélkül szinte megéreztek, hogy Isten küldötte őt, hogy a Szentlélek műve ő, aki a Plunkósd tisztító szelét hozza a sötétség hatalmában sinylődő világnak. Várakozásukban nem csatlakoztak. Krisztus földi helytartójaként tántoríthatatlanul járt Mesterének nyomdokain és hirdette a gyűlölet világában a szeretetet. A golyók, amelyek érték, nemcsak őt sebesítették meg, hanem az emberiséget. Talán azért, hogy végre megértsük, mivégre jöttünk a világra, megismerjük az emberi élet méltóságát, értékét. Örömet és éljük azt a Teremtő akarata szerint. Hogy "a gyűlölet, a gonosz ki folyton kísér", végre kifáradjon. ■

SZÓVAL,

Rua Sergipe, 270
01243 - São Paulo - SP
Tel: 256-1241

SZERKESZTŐSÉG: Reisch György (főszerkesztő)
Hársi Ernő · Gyuricza Gábor · Szabó László
Fenyvesi Ági · ifj. Lajtaváry Dani · Bálint Emese

A névvel ellátott cikkek nem feltétlenül azonosak a szerkesztőség véleményével.

VAD VILÁG

Reisch György

Bár az ember nem másoknak szokott Naplót írni, hanem önmagának, szabadjon azonban most egy naplórészletet közölni...

1981. május 14: Délután egykor értem haza... "Tiszteletes úr, lelőtték a Pápát!!" — "Nem lehet!" — villan belém. Rohanok, nézem a tévét. s látom a jeleneteket: 2 lövedék., 3., 4 seb, 5 seb! Még minden zavaros. Valóban lelőtték! Csak állok, várok és bámulok magam elé. Kezd halkulni bennem a "Nem igaz!" — De! Igaz!! Ólmosak a tagjaim...

Éjjel két óra van. Nem bírok aludni. Lemegyek az udvarra. A tizennyolc-emelletesek ellopják a holdvilágos eget. Nekem csak udvarnyit hagynak. Egy csillag sziporkázik... Ráláttak... Vérvörös lett... Ki tudja, hány fényévnyi távolságból csorog ide ez a vérszínű csillámlás. S ki tudja, milyen távolságra szóródnak szét a 61-éves lengyel pápa vércsöppgyöngyei? Időben, térben egyaránt... Este már milliók imádkoztak világszerte érte. Itt São Paulóban is.

Én nem értem, milyen "furcsa" ez a mai kor. Vadállatok-százada! Gonoszok-százada! Megőrült a mai világ. A világ csődje. Őrültek élnek közöttünk. Vagy mi élünk őrültek között? Nem tudni... Libabőrös leszek még most is: a pápát lelőtték! Kusza képek zargatják egymást bennem. Szilveszterkor néztem a tévét, hallgattam a "jósokat": "Lelövik az amerikai elnököt", mondta. Ezt sem fogadtam el. "Lelövik a pápát!", folytatta. "Ez eszelős!", gondoltam én, s ott hagytam az adást... Csodálkozok. Mindkettőt megtették... Döbbenetes. Hát valóban az apokaliptikus idők közelednek? Hogy lehet ilyen sötét ez a világ, hogy a jót gyűlöli? Miért nem látnak ma az emberek? Miért olyan gyávák, hogy nem mernek jők lenni? És miért olyan gyávák, hogy a jóért nem mernek kiállni? Miért engedik a gyilkosságot, mikor a vér vért szül? — Igaz, tanítottak már minket így: "Hallani fogtok, de nem értetek! Nézni fogtok, de nem láttok! Megkérgesedett e népnek a szíve!" ...

Eszembe jut egy kép az első stuttgarti Karácsonyom idejéről: Az egyik sétáló-utcán egy kedves-hangú, lányosan-alacsony Mikulás osztogatott gyerekeknek édességeket. A rajongó csöppségek szeretetgyöngyűje vette körül. Egyszerre odatolakodott egy alak, teljesen fekete ruhába öltözve... Rettentően nagy dörrenés!! A Mikulás elvágódott!! A gyilkos elrohant. Hangszóróból

fölhangzott egy fiatal diák kétségbeesett hangja: "Lelőtték a Mikulást!" — A gyerekek sírtak, némelyik jajgatott — a sok tökéletes volt — a hangszóró ismét megszólalt: "Kedves szülők! Ne vegyenek játékgyereket gyerekeiknek Karácsonyra!!" — "Hülye tiltakozás!" háborgott az egyik anya, s elrángatta pityergő kicsinyét. A Mikulást hordágyon elvitték társai, de a szétfolyt piros festék ott maradt az utcán... Ki tudja meddig... — Én a legsírósabb kisgyerek után eredtem, akinek már vagy tizedszer mondta a mamája: "Nem halt meg, csak játék volt!" — "De! Meghalt! Láttam, hogy lelőtték a Mikulást!" — és sírt tovább... sírt rendületlenül... — siratta a Mikulást, és talán a világot, melybe neki is bele kell nőni!

Nekem ma ez jutott eszembe: Lelőtték a Mikulást!... A világban él a szeretetet! Ha ma nem teszünk ellené, holnap szétrobbantanak minden emberi közösséget: vallásokat, népeket, családokat; megölik az ártatlanokat, a gyermekeket, ifjakat, mindenkit, aki nem gazember, egoista, gonosztevő!

A római kövekre hulló vérpatak azonban a szeretet tengerébe ömlött: — a pápa imádkozott és megbocsájtott! (Nem tudom, figyeltek-e erre az államfők, vagy a hadügyminiszterek, vagy a belügyminiszterek? Vagy a gonoszok és gazemberek?) — Lelőtték Lennont, Reagant, lelőtték a pápát... Lehet-e megállítani ezt a sort?

Kedves emberiség! Hát ilyen tehetetlenek vagyunk? Hát ilyen jellemtelen, gyáva világot építhettek körénk? Hát ennyire elvakíthatták az ifjúságunkat? Hát csak a rosszak bátrak? Észhez kell térni! Észre kell venni, hogy az öt méterről leadott lövéseket is túl lehet élni...

A Szeretetet próbálják kiirtani! — De nem megy! Mert: "A szeretet soha el nem fogy!" Józsefemberek! Kegyelem néktek és BÁTORSÁG!

A "SZÓVAL" BRAZÍLIA EGYETLEN MAGYARNYELVŰ LAPJA!

Fizessen elő lapunkra!

ÉS TÁMOGASSA A MAGYAR BETŰT

Hogyan fizethet elő?

Bankszámlánkra, a BRADESCO (Agencia Paulista) 20.860-4 számú számlájára (Catarina Maria Zagon névre), vagy a Szerkesztőség bármelyik tagjának.

FONTOS: Ha bankszámlánkra átutal, feltétlenül értesítse a bankot nevével és minket címéről.

Az előfizetés ára egy félévre Cr\$ 300,00. Ezt az árat tartjuk minden augusztus 30-áig beérkező előfizetésre. Egyes számok kaphatók a Szerkesztőségénél Cr\$ 50,00-ért.

A lapunk terjesztéséhez és minél nagyobb körökben való megismeréséhez szükséges, hogy egyelőre minden ismerős magyar címre elküldjük. A rendszeres küldést viszont, csak előfizetőinknek tudjuk biztosítani.

MŰVÉSZET

EGY MAGYAR VITORLÁS-KÖNYVRŐL

Kreutzer Dezső: VÍZ ÉS SZENVEDÉLY

Landy Dezső

Nyugati magyar irodalmunkban bőven válogathatunk regény, verseskötet, memoár, filozófia vagy történelmi tanulmányok között; egyedül utleírás volt az, ami teljesen hiányzott. Ezt pótolja most a rendkívül szépen kiállított, Münchenben megjelent könyv, melyet egymaga írt, fényképezett, szedett, korrigált és nyomtatott ki szerzője. Az embernek a művész jut eszébe, aki egy egész estén át egyedül szórakoztatja, minden külső segítség nélkül, közönségét. De kicsit jellemző emigráns életünkre is, ahol szembenállva egy részünkre idegen világgal, mindent sajátmagunknak kell megcsinálnunk.

Szerzőnk balatoni gyerek; így szinte a bölcsőből hozta magával a tó szeretetét. Almáiban ismerkedik meg a vitorlás élettel, innen kalandozik el Fűred, Tihany, vagy a déli part felé. Fiatal korának élményei átátsapnak legendákba, régi történelmi emlékekbe; minden sorából érzik rajongása a Balaton, valamennyiünk Balatonja iránt.

Mégis elhagyja a tájat. 1967 júliusában barátjával nekivág a nagy kalandnak; szüleitől sem tud elbúcsúzni — de viszi magával a tőlük kapott legnemesebb örökséget, a szeretetet. És ez érezhető is könyvének minden lapján.

Jugoszláviából elindulva Trieszt táján érik el úszva az olasz partot. (Ez a rész engem Sándor Mátyás kalandos, tengeri menekülésére emlékeztetett), hogy párhetes olasz tábori élet után Svédországban, majd végül Münchenben, telepjenek le. Rövid nyolc év kemény munkája elég ahhoz, hogy 1975-ben Angliában megvegyék kataránjukat és nekivágnak első nagyobb tengeri útjuknak.

A francia partok mentén jutnak el, Bretagne felszigetét megkerülve, a Garonne torkolatáig, majd a folyón fölfelé a Canal du Midi át a Földközi Tengerre. Marseille, a francia és olasz Riviera úticéljuk s a színhely tágabb hazánk — Európa, s annak talán legszebb tája, ahol a tenger, természet és civilizáció békésen ölelkeznek össze.

Második útjuk nem kevésbé csábító: Rapallóból Szardínia szigete felé. Miközben olvasom a könyvet, úgy érzem, együtt vitorlázom, halászok, együtt készítem az ebédet, egyszóval együtt élek a "legénységgel".

Kreutzer leírásai sohasem szárazak, noha teljesen nélkülözik a Hány János-szerű hősködést. Ha aznap nem sikerült a halászat, épp úgy bevallja, mint az ellenkezőjét. Leírása mindenkor színes, fordultatos, olvasmányos és mint a balatoni fejezetnél — itt is módját találja, hogy egy — a tengerfenékről felszínre hozott — görög amforatördék kapcsán visszakalandozzék az ókorba, néha a történelmet, máskor a szájhagyományt, vagy pedig a világhíres kutatót, Cousteaut idézve.

S hogy a kőr lezárulhasson, a könyv ugyanott végződik, ahol kezdődött. Újra a Balatonnál vagyunk, ahova a külföldi látogató vissza-, pontosabban hazatér. A tó tükreinek megpillantásakor Berzsenyi sorai jutnak eszébe, a költő, aki épp úgy szerette a nyájas tavat, mint az író, és ahogy mi is szeretjük, valamennyien.

A szép kis könyvet letéve valami motoszkál a fejemben — hogy ez a két gyönyörű út lehetővé vált, mindössze nyolc év munkájára volt szükség, hiszen egyetlen vagyontárgyukat, a felfújható matracot is elnyelte Trieszt előtt a tenger. A mű tehát akarva-akaratlanul a szabadság, a szabad világ diadaláról is szól, arról a sokat csepegtet nyugati életről, mely minden hibája ellenére, egyre növekvő viharfelhők között lehetővé tette ennek a napsugárral teli, derűs és szép könyvnek megjelenését. ■

WAJDA MÁRVÁNYEMBERE

Szabó László

São Paulo legutolsó közönség-és kritika sikere egy lengyel film: "A Márványember", Andrzej Wajda rendezésében.

"A Márványember" nem csak itt hívta fel a figyelmet: Lengyelországban négymillióan látták rögtön az első hetek vetítésein. A közönség hatalmas sorokat alkotott, feketepiacon vásárolta a jegyeket és tapsolt a vetítés végén. Úgy látszik, a nép változtatni akar jövőjén, országa irányításán, és Wajda, a legnevesebb lengyel rendező, még jobban táplálja e viták tűzét.

Wajda áttekinti Lengyelország legutolsó 30 évének történetét. Főszereplője egy fiatal, idealista filmrendező, aki elhatározza, hogy felkutatja országának nemrégimúlt történetét. Miért fiatal a főszereplő? "Azért, hogy bebizonyítsam: a mai fiatalság érdeklődik országá iránt", mondja Wajda. "Az igazat kell színre hozni. Válaszolni szeretnék a sokszáz kérdésre, hogy miért idegesek szüleink, miért hazudnak, miért isznak annyi vodkát, miért van annyi problémájuk a múlttal".

A fiatal rendezőnő filmtémája egy "munkahősnek", illetve "élmunkásnak" a pályája. Mint a sok munkásé, kiket a párt, mint példát mutatott fel a dolgozóknak. Birkut, a munkahős, 30.000 téglát rak be egy nap, így neve híres lesz egész Lengyelországban. Utána, hirtelen eltűnik. Mi történt vele? Miért tűntették el? Az idealista filmrendezőnő lassan kikutatja a valóságot, mint Orson Welles "Citizen Kane"-ben. Az első nyom egy dicsőítő dokumentum, mely a hős közművest méltatja, forradalmi érzéseiről szól, stb. Ez a dokumentum olyan híressé teszi, hogy szobrot készítenek róla, természetesen a szocialista-realizmus esztétikájához méltóan. Birkut járja az országot, mint példája az új társadalomnak, de egyszer egy baleset után lefogják legjobb barátját, kire ráfogják, hogy ellenforradalmár. Birkut erőlyesen kitart mellette; mint következmény, elveszti állását, szállását, dicsőségét, és börtönbe kerül. Mind a ketten 56-ban szabadulnak ki, de utána Birkut egyszerűen eltűnik.

Amikor a fiatal rendezőnő ezeket az igazságokat is felfedezi, elveszik tőle a produkciót, letiltják, nem dolgozhat többet ebben a filmben. "Bizonyos témákhoz nem szabad nyúlni", mondja egyik szereplő. De ha már a filmet nem is fejezheti be, legalább tudni akarja az igazságot, mi lett Birkuttal. Ezt fogja elmesélni nekünk a film folytatása, "A Vasember", mely most került ki Cannesba, a lengyel kormány akarata ellenére.

Wajda, kit a brazil közönség már ismert a szép "Cinzas e Diamantes"-éről, meg van róla győződve, hogy történelmet formál. Meginagatta a szocialista országok filmgyártását, sőt az oroszokét is, kiknek utolsó nagy államkritikai filmjük Eisenstein "Iván"-ja volt: kifigurázta Sztálint és meg is kapta fizetését — soha többet nem filmezett. Azóta a szovjet filmgyártás csak propaganda célra használta fel a filmprodukción, Trotszkij irányításához méltóan, bár Trotszkij is megitta a levét — Eisenstein "Október" című filmjében, mely az orosz forradalomról szól, Sztálin egyszerűen kivágatta azokat a jeleneteket, ahol Trotszkij van megjelenítve, kirakva történelmi szerepéből a forradalmárt.

Andrzej Wajda "Márványembere" mellett a sztálinista bürokrácia áttekintésében és elítélésében a magyar "Angi Vera" áll, Pál Gábor többdíjnyertes filmje. Ott egy fiatal ápolónő pályafutása és keserű átnevelése a párt által, van kiszínezve. Wajda reménysugárral zárja le filmjét: van lehetőség változásokra. Ezért higylünk Oscar Wilde híres mondatában: "Az élet utánozza a művészetet".

Lapzártakor értesültünk, hogy Andrzej Wajda "A Vasember" című filmje az első díjat nyerte a cannesi filmfesztiválon. Ez a film folytatása a "Márványembernek".

KOSZORÚ

Illyés Gyula

Főlmagasodni
nem bírhatasz. De lobogsz még,
szél-kaszabolta magyar nyelv,
lángjaidat kigyóként a talaj szintjén iramítva - sziszegvén
néha a kintől,
többbször a béna dőhtől, megalázott.
Elhagytak szellemeid.

Újra a föld közt, a
gazban, az aljban.
Mint évszázadokon át a behúzott
vállú parasztok közt. A ne szólj szám, nem
fáj fejem aggjai közt. A
nádkúpban remegő lányok közt, mialatt
átrobogott a tatár. A
szíjra fűzött gyerekek közt, amidőn csak
néma ajak-mozgás mímelte a szót,
mert hangot sem tűr a török, mert
arcba csap ostor - :
most mutatod meg,
most igazán - nekem is - mire vagy jó;
most a pedigred; a címered; hajszálgyökereknek
kőharapó erejét.

Összemosolygás nyelve, a titkon
Össze-világító könnyek nyelve; a hűség
nyelve; a föld nem adott hit
tolvaj-nyelve; remény laissez-passer-ja; szabadság
(percnyi szabadság, kortynyi szabadság,
foglar háta mögötti szabadság)
nyelve; tanár-kigúnyolta diák, szerzsán-

-legyalázta baka,
Összeszidott panaszos, hivatalnokok-unta mamácska
nyelve; csomag-hordók, alkalmi favágók, mert
gyárba se jó, szakmára sem alkalmas (mert
nyelv-vizsgát se megállt) proli, ifjú
főnök előtt habogó veterán
nyelve; a rendőrörsön azonnal
főlpofozott gyanúsított
mélyebbről fakadó tanúság-
tétéle, mint Lutheré;
kassai zugárus, bukaresti cselédlány,
bejrúti prostituált szűle-hívő
nyelve; - köpések-
mosta -, dühpírja törölte
orcájú fiaid közül egy, íme;
szólni tudó más nyelveken is,
hű európaiként
mondandói miatt figyelemre,
bőlintásra becsült más népek előtt is;
nem léphet föl oly ünnepi polcra,
nem kaphat koszorút
oly ragyogót, amelyet, szaporán lesietve ne hozzád
vinne, ne lábad elé
tenne, mosollyal bírva mosolyra vonagló
ajkad, földnevelő
édesanyám.

GYÓGYITHATÓ-E A RÁK?

Prof. Dr. Geöcze Stephan

Az orvostudomány kartézian alapja a kórokozók időben történi felismerése. Az ideális az lenne, ha a bajok okát még a káros folyamat megindulása előtt felfedezhetnénk. Ha a betegség már elkezdődött, akkor az első legfontosabb lépés a baj megállítás, a kórokozók semlegesítése, majd a gyógyítás.

Az úgynevezett fertőző betegségeknél rendszerint jól ismerjük a kórokozókat és a folyamatot, amit elindítanak. Például a feketehimlő vírusa jól ismert és e betegség ellen az immunizálást már két százada ismeri az emberiség. Úgy, hogy tíz évvel ezelőtt az UNO bejelentette, hogy teljesen eltűnt az emberi fajból. Ebben az esetben a folyamatot nem is ismerjük teljesen és nem is tudunk rá hatni, de mégis sikerült a betegséget elkerülni.

Néha ismerjük jól a kórokozót és a teljes folyamatot, de képtelenek vagyunk megakadályozni romboló tevékenységüket. Egy jó példa erre a Schistosomiasis, ami, csak Braziliában, tizenöt millió ember életét rövidíti. Elkerülésére fontos társadalmi és kulturális állapotokat kell megváltoztatni.

Létezik egy harmadik csoportja is a betegségeknek: amelyeknek az okozóit nem ismerjük, de magát a betegséget igen. Annyira, hogy orvosággal képesek vagyunk azt megállítani. Ilyen például a gyomorfekély.

A rák egy negyedik csoportba tartozik. Nem ismerjük az okozóit (lehet vírus, radioaktív besugárzás, stb) és rendszerint a folyamat csak akkor mutat jeleket és szimptomákat, mikor már késő kezelni — még ha ismernénk is az okát.

A mai elméletek szerint a rák nem egy különálló betegség. Több mint valószínű, hogy sok különféle okozója van és különböző folyamatokat indítanak el. Sajnos, mint mondtuk, ezeknek a jeleit csak akkor vesszük észre, mikor már előállt a daganat és a methasztázisai.

Két út áll a kutatók előtt. Egyik a kórokozók felismerése, másik pedig a folyamat megértése. Ha az első elérjük, akkor előbb-utóbb megtudjuk, hogyan lehetséges elkerülni a betegséget. A másodikkal jobban kezelhetjük és bizonyos esetekben gyógyíthatjuk a betegséget.

A leggyakoribb rákos daganatok az emberi test burkolatain keletkeznek: a bőrön és a nyálkahártyákon. A bőrrák felfedezése egyszerű, mert látható; és ha idejében kioperálják, gyógyítható. — A nyálkahártyák megfigyelése nem olyan egyszerű, de nem lehetetlen.

Vegyük például az emésztőrendszert: az első szerve a száj — épp annyira könnyű a betegség megállítása, mint a bőrön. Nem kell orvosnak lenni, hogy akármilyen elváltozást észrevegyünk, csak egy tükrőbe kell nézni.

Ez után a szerv után már kezdődnek a kivizsgálási nehézségek. Az emésztőrendszer szerveinek a daganatai gyorsan terjednek és korán methasztázálnak.

A nyelvcső daganatai ritkák, de mire előállnak a szimptomái, már késő a kezelésre. Nem is beszélve a gyógyításról...

A bélrák sokszor kezelhető és néha gyógyítható, de a korai, külső észrevétel csak a végbélrák esetében lehetséges.

A gyomorrák nagyon gyakori. Lassan terjed. Sok esetben kezelhető és néha egészen gyógyítható (mikor a daganat nem haladta túl a nyálkahártyát). Korai felfedezésében sokat segítettek a japán kutatók. Tudniillik ez a betegség gyakoribb a keleti népek közt, főleg 40 éves kor után.

Közöttünk későbbi korosztályban jelentkezik és szimptomái hasonlóak a gyomorfekélyéhez. Emiatt még húsz évvel ezelőtt minden gyomorfekélyt kioperáltattak. Manapság az Endoszkópiával könnyen, jól és eredményesen különböztethető meg a két betegség, mert korán felfedezhetjük a fekélyeket és könnyen hozzájuthatunk váladékaihoz, melyekről szövettani vizsgálattal tudhatjuk meg, hogy jó-, vagy rosszindulatúak. A gyomorfekélyeket ma már mindig gyógyszereléssel kezeljük és rendszerint be is gyógyulnak. A rák esetében sebészettel kezelünk, s ha a beteg szerencséjére a daganat nem haladta túl a nyálkahártyát, a gyógyítás százszázalékos!

Igy hát egy gyors és egyszerű vizsgálattal oly könnyen és gyorsan fedezhetünk fel egy belső betegséget, akár csak a bőrön lenne.

Befejezésül szeretnénk kihangsúlyozni a tünetek mielőbbi felfedezésének fontosságát! Figyeljék szervezetük működését, hisz' a szimptomák korai megállapításával a beteg is, az orvos is, időt nyernek s az idejében felfedezett betegségek hatásosabban gyógyíthatók! Ez minden betegségre vonatkozik, de a rákos megbetegedésekre különösen.

MAI MAGYAR ÍRÓK

CSURKA ISTVÁN
CSÓÓRI SÁNDOR
FALUDY GYÖRGY
KARINTHY FERENC
MOLDOVA GYÖRGY
TABI LÁSZLÓ

LIVRARIA D. LANDY

Rua 7 de Abril, 252 - 5º
Tel: 255-3272 / 255-1953

FIGYELŐ

Ismét elővették Magyarország gazdasági helyzetének elemzését - ezúttal a "TIME" hasábjain.

GAZDASÁGI VÁLTOZÁSOK MAGYARORSZÁGON

Fenyvesi Ági

Budapest boltjaiban egymás mellett sorakoznak a szebbnél szebb almák, zöldségek és húsok, holott Magyarország Kelet-Európa egyik természeti-kincsekben legszegényebb országa. Hogyan lehetséges, ennek ellenére, hogy egyetlen kommunista országban sem látni hasonlóan bőséges választékot? — Az elhangzó vélemények arra engednek következtetni, és azt adják magyarázatul, hogy az "új gazdasági mechanizmus" óta nem csak a kormány kezében van a termelékenység kulcsa letéve, hanem jelentős területet kap a kertgazdálkodás, azaz a háztáji gazdálkodás. Így a zöldség és gyümölcs-félék nagy részét ma is a lakosság magángazdaságaiból fedezi. Sőt a kormány nem csak, hogy eltűri, de még üsztölni is ezeket a kezdeményezéseket, azaz a kistermelőket, főleg a tanyákon. — Amit így e "maszek" termelés során megkeresnek, az az egyéni bevételüket jelenti, s az adózáson túl nem kell leadniuk a fennmaradó összeget. Az egyre emelkedő zöldségárak a további háztáji termelésre üsztölnik a kistermelőket.

Az utóbbi évtizedben az ország gazdasági tervezői egyre rugalmasabbak lettek, oly annyira, hogy nem egy módszert át is vettek a nyugati stílusú kapitalizmusból.

Néhány változás egészen dinamikus. A magyar közgazdászok, például, megváltoztatják a szocialista ár-adó mechanizmust, mely bürokratikus módon határozza meg az árakat és kereslet-kínálatra alapított ármeghatározást szorgalmazzák. /Ami a kapitalista kereskedelem ármeghatározói alapja - Szerk./ Egyre több cikk áránál, így a zöldségenél, húsenél, és ma már az ipari termékek 60%-ának áralakításánál az emeléseknél figyelembe veszik a keresletet. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek (téészek) vezetőinek ma már utasítás-szerűen is e szisztémába kell vezetniük, és elsőrendben a túkeerős gazdálkodást kialakítaniuk, amelyben nem a termelés mennyisége az elsőrendű, hanem a minél nagyobb haszon. De az ipari üzemekben is egyre több kapitalista vezetési módszert alkalmaznak.

Fekete János, a Magyar Nemzeti Bank vezérigazgatója azt állítja, hogy a közéletben a

forint is nemzetközi fizetési eszköz (konvertibilis) lesz. Ez természetesen a magyar kereskedelmek és gazdasági életnek előnyére válna, mivel így ez anyuagattal való kereskedelmet üsztölnözné, arra serkentőleg hatna, ugyanakkor terhermentesítené Magyarország függését a Szovjetuniótól, ill. a keleti blokk gazdasági nehézségeitől és megkötöttségeitől. Remélik, hogy a KGST-államok is, meg az oroszok is belátják, hogy jobb megengedni a csatlós-államok gazdasági fejlődését, rugalmasabb gazdasági életét, mintsem megreszkírozni egy lengyelországi helyzethez hasonló robbanást. ■

KAPHATÓ

ASZMANN FERENC

história de 13 fotos

CÍMŰ ÖNÉLETRAJZI MŰVE,

melyben a művész 13 kép történetét mondja el, élete legizgalmasabb pillanataiból. A könyvben szereplő fotók több nemzetközi nagydíjat nyertek. A műből megismerhetjük az egyik legnagyobb magyar fotóművészt, aki elsőként alkalmazta művészi szinten, világszínponton, a fotomontázst.

MEGRENDELHETŐ — A "SZÓVAL" címen

Ára: Cr\$ 250,00

Erika

POZSONYI KIFLI
DIÓS ÉS MAKOS BEJGLI

Almáspite, tiroli túrós és almásrétes,
sós aprósütemények, torták és egyéb
finom magyar kulinlegességek,
telefonon is megrendelhetők.

Rua Barão do Triunfo, 2034 - Brooklin
Tel: 240-9119

MAGYAR KOLONIA

HÍREK

MÁJUS 3: A Református Keresztyén Egyház lapai templomának nagytermében "Bartók Béla műsorán" vettünk részt. Dr. Gridi-Papp Imre emlékezett meg a világhírű magyar zeneszerzőről, Bartók Béláról, a szokásos "Első-vasárnapi program" keretében.

Igazi hozzáértéssel vázolta elénk a nagy zenealkotó géniust: mint embert és mint művészt. Ismertette legnagyobb érdemét — tudniillik, hogy az ősi népdal elemeit összegyűjtötte és ezektől ihletve a magyar zenét ősi alapjaira helyezte és újjáalkotta.

Kiemelte, hogy Bartók Béla népszerűsége világszerte fokozatosan és olyan mértékben növekszik, amilyen mértékben a mai idők embere mindinkább igazolva látja és átérzi az úttörő zeneszerző sokszor igen vésztjósító ihletésű mondanivalóját.

Bartók születésének 100. évfordulója alkalmából minden művelt nemzet hangverseny-sorozatokat keretében hódol a magyar lángésznek.

A műsor keretében Dr. Gridi-Papp Imre három fia: András, Tamás és Marcos adott elő több számot Bartók "Gyermekeknek" című népdalkötetéből. Ezek a zongorára írt, kristálytisztán pergő dallamok és ritmusok tanuskodnak arról, hogy Bartók Béla az egyetlen világhírű zeneelművész, aki tehetségével a gyermekeket is megajándékozta.

Nagy Attila és leánya, Noémi, egy-egy "Valomást" olvasott fel Bartók költő és író kortársainak, hozzá intézett, kötetre menő verseiből és prózáiból.

Dr. Gridi-Papp Imre előadását egy pillanatképpel beillő párbeszéddel zárta, melyet Kosztolányi a 44-éves Bartókkal folytatott, annak idején.

Utolsó számként előadónk maga űlt a zongorához és ismert tehetségével előadta Bartók bravúrosan szép Kanasztáncát.

Köszönjük az élményt! (Nagy Attiláné)

MÁJUS 17: Egy korábbi előadás sikere nyomán az a megtiszteltetés érte a Bartók Béla Ének-kart, hogy külön meghívást kapott az Evangélikus Luth. Egyház Kőrzeti Tisztújító Közgyűlésén való szereplésre, Monte Mórra.

A Közgyűlésen valamennyi São Paulo állambeli Ev. Lutheránus gyülekezet képviseltette magát lelkészei, ill. delegátusai által. Jelen volt továbbá Vitóriából az egyházkerület püspöke, valamint Porto Alegreből a Braz. Luth. Egyház püspökének, Kuhnert püspöknek, képviselője is.

Az énekkar szolgálata a zárónapon volt, amikor is már megtörtént az új esperes-, és vezetőség megválasztása. A Közgyűlés bezárását követően magyar népdalokat adtak elő két és három szólamban.

Az új Kőrzeti Vezetőséget beiktató istentiszteleten pedig egy Zsoltárfeldolgozást énekeltek — magyar nyelven. A zsúfolásig telt templomban nem csak lutheránusok voltak, de a helyi egyházak hivatalos és "önkéntes" képviselői is (így a rom. kath., presbiteriánus, baptista és más egyházak képviselői).

A templom akusztikája kitűnő volt, s ez is hozzájárult, hogy a szokásosnál kisebb létszám-ban éneklő kórus éneke a lelkekig hatott és szolgálatukat nagy siker, elismerés koronázta.

Az Ünnepek záróaktusát a Monte Mór-i Női Kőr vendéglátása jelentette, amelyen a bőségesen terített asztalok mellett igen sok szó esett a Bartók Béla Ének-kar szolgálatáról és a magyar nyelv szépségéről.

A meghívást szép énekkel megháláló kórus, a zengő-szó diplomáciájával remélhetően minden jelenlévő emlékébe kellemes élményként lopta be a magyar szót, dallamvilágunk szépségét és Bartók Béla amúgy sem ismeretlen nevét. (B.E.)

SZABADEGYETEM

MÁJUS 20: A Könyves Kálmán Szabadegyetem májusi előadásán "Kultúréletünk és az anyaország" címmel kerekasztal-konferenciát rendezett, melyben résztvettek Dr. Gácsér Imre rektor — aki a bevezetőt mondta — Dr. Troykó György, Kokron Ilona, Tirczka Lórántné, Koszka Árpád, Dr. Tóth László.

Dr. Gácsér Imre bevezetőjében részletesen beszélt a téma különböző nehézségeiről és minden oldalról megvilágította a kérdést. Hosszú évek tapasztalata a magyar emigráció problémáiban lehetővé tették, hogy az előadó világosan kiemelje a kérdés veszélyeit, de egyúttal aktualitását és jó oldalait is. A kérdés az volt, vajjon szükséges-e kultúréletünk továbbfejlesztéséhez, itt az emigrációban, hogy kapcsolataink legyenek Magyarországgal és onnan hozzunk fel-töltést? Vagy másképp: lehet-e fejlődése az emigráció kultúréletének az anyaországtól teljesen elszigetelve? Amennyiben az anyaországgal való kapcsolatok szükségesek az emigráció virágzó kulturális életéhez, hogyan és miként hajtsuk végre anélkül, hogy feladnánk politikai, vallási és erkölcsi meggyőződéseinket? Hogyan tartsunk kapcsolatot a hazai értékes kulturális mozgalmakkal, vagy személyekkel, anélkül, hogy itt kint, emiatt, "lekommunistázzanak" minket?

A beszélgetés résztvevői különböző korosztályba tartoztak. Voltak közöttük olyanok, akik Magyarországon nőttek fel és később kerültek ki az emigrációba, de volt olyan fiatal is, aki már itt született és Magyarországot utazás által ismeri. Mindannyian valójában értékes szempontokat emeltek ki a kérdésből és így gazdagították, színesítették az előadást.

E témáról, aktualitása, fontossága miatt, a későbbiekben részletesebben is szeretnénk írni, és kedves Olvasóinkat bevonni e dialógusba. Hiszen ez nem csak személyes kérdés, hanem a magyar kolóniák létéről, életéről van szó. Aki tehát szívén viseli kultúránk és magyarságunk ügyét, kérjük fogjon majd tollat és tegye értékesebbé e beszélgetést! Érdeklődésüket, felelőségerzéstüket előre is köszönjük! (H. E.)

A SZERKESZTŐSÉG HÁLÁSAN KÖSZÖNI A
MAGYAR KOLONIA JELENTŐS ADOMÁNYAIT

NEMZETKÖZI KÓRUS-FESTIVÁL

MÁJUS 30: A japán kolónia által rendezett hagyományos nemzetközi kórus-fesztiválon a Bartók Béla Énekkar az idén is résztvett. Csaknem teljes létszámban álltak a São Paulo-i kolóniákból összegyűlt szépszámu és soknemzeti-ségű közönség elé.

Előadásuk első részét népdalfeldolgozások alkották. Az előadott dalcsokkal a magyar népdalkincs egy-két jellegzetességét, különlegességét és szépségét kívánták érzékeltetni a hallgatósággal, s ezzel is küldetést végezni a magyarság kultúrkincsének ismertetése területén.

A második részt Erkel Ferenc gyönyörű alkotása, az "Ima a Hazáért" élénklése jelentette. Nekünk magyar hallgatóknak különös élményt nyújtott ez az együttes könnyörgés. Átmelegítette szíveinket az ének értelme; Erkel főlszakadó kegyelemkérese a magyarságért, hazánkért. Felémelte lelkeinket a látvány is, hogy a színpadon álló 27 kórustag között idősebbek, fiatalok egyaránt ott énekeltek; hogy az énekkar nem csak előadásával, de összetételével is a magyar kolóniát képviselte, hisz nem csak egy szeparált csoport tagjaiból állt, de a Kodály Kórus-, a négy cserkészcsapat jelenlegi-, vagy hajdan volt vezetői, tagjai és a különböző egyházakhoz tartozók is együtt könnyörgöttek Erkel szavaival: "Óh, Ég Ura kérünk, .. óvjad szeretett Hazánk!"

(-h -y)

JÚNIUS 7: A Református Egyház hagyományos hónap-első vasárnapi programjában Abonyi Jolán "Halló, Budapest!" címen régi kedvelt pesti darabokat énekelt, Martits Gyula pedig észak-brazíliai életéről, São Luís-i élményeiről tartott előadást. Beszámolójában az ott-élő emberekről, ("nordestinok"-ról) és szokásairól beszélt.

Mindkét előadót nagy tapssal jutalmazták a jelenlevők. — A büffé finom süteményeinek elfogyasztásával fejeződött be az alkalom.

CSERKÉSZBÁL

JÚNIUS 13: Szombaton, a húvós São Paulo-i estén, kellemes program, meleg fogadtatás várta a magyarokat a Círculo Militar bálteremmel alakított termében: a IV. Cserkészbál.

A rendezők és a vendégeket fogadó cserkészek már este fél 9-től ott sűrűgtek-forogtak, s elvégezték még az utolsó simításokat, hogy az érkező vendégeket már minden készen várja.

A megjelentek között örömmel fedezhettük föl és köszönthettük az egykori cserkészvezetőket, és csapattagokat; a jelenlegi parancsnokokat, és cserkészeket; valamint kolóniánk azon tagjait is, akik pártolják a magyar ifjúság, cserkészet ügyét és felelőséget éreznek iránta.

Fél 11-kor tartották az ünnepélyes megnyitót, amely keretében a díszmagyarba öltözött lányok és 'smoking'-os fiúk "Palotást" táncoltak. Ezt követően Kokron Sándornétól, a bálanyától, ötven kapták meg a cserkészbál elsőbálozóinak emléket, a Cserkészliliomot: Bujdosó Krisztina, Bujdosó Yázmin, Máj Krisztina, Országh Piroska és Ráth Györgyi. Az első keringőre az édesapák, ill. a legközelebbi hozzátartozók kérték föl az ünnepély-ünnepelteket, majd a bálozó-korba került leányok ezt az első táncot a nyitó-párjaikkal fejezték be. Ezzel megkezdődött a tánc.

A zenekar nem "non-stop" játszott, hanem kis szüneteket tartva a zeneszámok közt, lehetőséget adva ezzel a hölgyek helyrekerésének. A hölgyválasz és körcsárdás fokozták a hangulatot, színesítették az estét; ugyanakkor alkalmat adva a fiataloknak a már kihaló-féiben lévő lovagiassághoz és gyöngédseghez.

Éjfélkor a korhelyleves mellett pihenhettek a táncolók, hogy azután hajnal háromig újult erővel ismét ropják. Háromkor befejeződött a zene, kihunytak a lámpák fényei — csak az asztalokon lévő gyertyalángok táncoltak tovább, megvilágítva és simogatva a népdalok-szárnyán talán messzire vándorló bálozók arcát. Azután fokozatosan a kis lángocskák is elaludtak és a sötétbe öltözött teremben a nyugovóra térő cserkész-tábor dala zárta az énekek sorát. Fülhangzott a "Jó munkát! Jó munkát! Jó éjszakát!" köszöntés, s ezzel búcsúztunk el az ünnepelt elsőbálozóktól, a megjelent kedves vendégektől, egymástól, és a IV. São Paulo-i Cserkészbáltól.

(Bálint Emese)

A "SZÓVAL" küldetésének érzi a brazíliai magyarság írásbeli aktivizálását!

Kérjük kedves Olvasóinkat, idősebb-ifjabb korosztályt egyaránt - írjanak! Verseket, novellákat, tanulmányokat, élményeket. Gondoljuk, hogy a közlésre kerülő írásoknak valamennyien örülni fogunk. De kérjük véleményüket, javaslatokat, építő kritikákat és magyar-jellegű eseményekről szóló tudósításaikat is. Egyszerűen azt kérjük, éljenek velünk!

REJTVÉNYEK

Gyuricza Gábor

A májusi "Különleges barátok" című rejtvényünk megoldását közöljük az alábbi táblázattal.

Sárga	Kék	Piros	Fehér	Zöld
Frigyes	Bence	Jóska	Laci	Csaba
PÁLINKA	Tea	Tej	Narancslé	Kávé
Marlboro	Carlton	Minister	Charm	Hollywood
Róka	Ló	Papagáj	Kutya	TEVE

Amint láthatjuk, Frigyes iszik pálinkát és Csabának van egy tevéje.

Ezúttal Grätzer György, híres magyar rejtvenymester két kis agytornáját továbbítjuk:

AZ ÓRA

Karórám nincs, viszont egy gyönyörű és pontos állóóra díszíti lakásomat. Előfordul azonban, hogy elfelejtem felhúzni, s rádióm sincs, ami után beállíthatnám. Egyszer éppen egy barátomhoz indultam, amikor észrevettem, hogy a falórám megállt. Még volt annyi időm, hogy felhúzzam és megindítsam. Az estét barátommal töltöttem. Gyönyörű koncertet hallgattunk meg a rádióban, majd hazamentem és pontosan beállítottam az órámot.

Hogyan tudtam a pontos időt beállítani anélkül, hogy valaha is lemértem volna, mennyi ideig tart a gyalogút barátom házatól házaig? Feltehetjük, hogy ugyanannyi ideig tart az út oda, mint vissza.

(Megfejtés a következő számban).

VILLAMOSON

A budapesti villamoson kétféle jegy van forgalomban a felnőttek számára: 70 filléres átszállójegy és 50 filléres vonaljegy. Egy felnőtt utas délben felszáll egy villamoskocsira, és átnyújt a kalauznak 1 forintot, mire a kalauz anélkül, hogy valaha is látta volna már az utast, szó nélkül 30 fillért és egy átszállójegyet ad át neki.

Honnan tudta a kalauz, hogy az utas átszállójegyet kíván? — (Megfejtést lásd a lap alján).

SZÓKERESŐ

Játsszunk azzal, hogy az alábbi betűkből próbáljunk összerakni több mint hárombetűs szavakat. Csak szomszédos betűket szabad összekapcsolni. A szavakat olvashatjuk előre, hátra, le, felfelé és átlósan. Hogy érthetőbb legyen, keressük meg például a "TÖRTÉNELEM" szót.

Ha több, mint 15 szót talál kedves Olvasónk, gratulálunk! Ha kevesebbet, mint hatot, nem elég jó a szókinccse — egy kicsit többet kell magyarul olvasni!

A megfejtéseknél 36 lehetőséget közlünk, próbáljunk találni még ennél is többet.

P	Ö	T	E	T
R	E	L	Ő	R
É	N	G	E	SZ
T	I	E	M	Á
R	Ö	T	E	G
A	M	I	N	E
H	A	N	C	E
T	R	T	A	GY

Megfejtések

SZÓKERESŐ - "Történelem, tengeret, lengtem, töpreng, harminc, cingene, gyanta, gyatra, tenger, bitet, minta, tinta, etető, előre, emelő, törpe, pengő, meleg, hamar, marha, rengő, tengő, lengő, ingem, engem, törpe, marna, marta, gyenge, szeg, szam, szőr, telő, szem, mint, nagy."

VILLAMOSON - az utas két darab 50 fillérest nyújtott át a kalauznak.

SPORT

OLIMPIÁDA DOS
IMIGRANTES

Reisch György

Rég nem látott gazdag programú kolóniai életet élhettünk az utóbbi időkben. Egyik ilyen kolóniális alkalom volt az idei Olimpiáda dos Imigrantes is. — Jól esett elnézni a magyar színekért versenyzőket és az értük szurkolókat. A sakkozók, például, majd' egy egész héten át a tábla mellett töltötték estéiket (8-tól 11-ig); ugyanakkor a magyar versenyzőkért izguló nézők nem egyszer éjszakába nyúlóan drukoltak a csapatért, például a focinál.

Kezdjük azonban az elején:

Először számunkban közölték Eng. Paulo Maluf, São Paulo állam kormányzójának meghívóját az 1981. évi Olimpiáda dos Imigrantes versenyekre, amelyek két részből álltak: 1.) sportversenyekből (május 15-31), — 2.) kulturális kiállításból (június 5-14 között az Ibirapuera Park Bi-enal csarnokjában.

*

SPORT: május 15-én, pénteken este, az ibirapuerai sportcsarnokban, megtelt lelátók előtt került sor az ünnepélyes megnyitóra, amely a Brazíliában élő nemzetiségek szabadságát, egyenjogúságát hirdette (ami ebben az országban nem pusztán frázis, hanem megélt valóság). A látványosság számba menő ünnepély a nagy világversenyek hangulatát idézte. A csapatok katonazenekar játéka mellett vonultak a sportcsarnokba. A hangszerből felhangzott: "Hungriiii!" és megjelent a magyar csapat. Először kalocsai képviselőbe öltözött cserkészleány vitte országunk névtábláját, majd utána egy ifjú a piros-fehérszöld nemzeti zászlót. Zúgott a taps. A nézőtér magyar szektorából harsogott a "Hajrá magyarok!" miközben a delegáció vezetője és az egyenruhás versenyzők (kék Adidas nadrágban, HUNGRIA-feliratú, széles nemzetiszínrú sávós fehér blúzban) elvonultak a dísztribún és a rendezőség elé. A felsorakozás után a brazil Himmusz dallamai csendültek föl, kigyúlt az olimpiai láng és a versenyzők együtt mondták el az olimpiai esküt. Ezt követően Cel. Sérgio Borges (az Olimpiáda dos Imigrantes fő szervezője) megnyitotta az 1981. évi versenyeket.

A magyar csapat hűen az olimpiai eszméhez, nem vonultatott föl profikat. Így ez növeli eredményeik értékét. — Az előző évekhez viszonyítva, nőtt a magyar versenyzők-, és az általuk képviselt sportágak száma. A korábbi zártság helyett, ez alkalommal a magyar kolónia minden aktív csoportjának tagja képviselhetette magát, akik szívesen versenyeztek a magyar színekért. Valamennyi csapatagnak gratulálunk!

A sport adminisztratív szervezői voltak: Reisch György, ifj. Geőcze Zoltán, Lajtaváry Dani és Nagy Miklós.

ATLÉTIKA: csapat: - Nagy Ilona (100 m síkfutás - 7. hely), Lajtaváry Dani (400 m) és Fenyvesi Attila (400 m).

ASZTALITENISZ: csapat - Nagy Szabolcs, Bódy Géza és Nagy Attila. A franciák 2:1-re való legyőzése után, Kínával szemben 3:0 arányban vereséget szenvedtek. A mezőny első felében végeztek.

LABDARÚGÁS: csapat: - Sinkovits Carlos, Borbély László, Geőcze János, ifj. Geőcze Zoltán, Kokron Károly, Nagy Márton, Nagy Miklós, Németh György, Németh Tamás, Pethő Zsolt, ifj. Piller Gedeon, Putnoki Róbert, Sinkovits Alberto, Sinkovits José, Sinkovits Luíz, ifj. Tóth Miklós és Vörös Jorge. Az első találkozót, Dánia ellen, 1:0 arányban megnyerték, jó teljesítménnyel. Így, az egyenes-kiesés rendszer révén, a mezőny első felében kerültek. A második fordulóban, jó kezdés után, fáradtság és pech-sorozat jelentkezett, ugyanis a magyar csapat kihagyott egy 11-est, s ez — érthetően — érződött a további játékokban, az amúgy is jó Paraguay ellenében.

SARK: csapat: - Bánlaky Géza és Gyuricza György László. Az egyhetes, svájci rendszerben lebonyolított verseny eredménye kimondottan jó-nak mondható, hisz mindkét versenyző a mezőny első felében végzett — Bánlaky Géza 7. (3,5 pont), Gyuricza György László 15. (3 pont).

TENISZ: Női csapat: - Purgly Emilné, Tumbász Lajosné (tartalék: Plank Péterné). Már a meccsek előtt nagy volt az izgalom, hiszen a japán csapat egyik tagjáról kiderült, hogy profi, teniszoktató. Játéka bizonyította is ezt. Bár a magyar csapat hűlgy-tagjai is mindent elkövettek a győzelemért, sajnos nem sikerült a továbbjutás. Férficsapat: - Kozmann Róbert, Plank Péter, Plank Róbert és Szakmáry Levente. — A Plank Péter, Szakmáry L., Plank R. Összeállítású csapat 2:1 arányban győzött Egyiptom ellen, így a következő fordulóba és a mezőny első felébe került, ahol Izrael teniszezői ellen játszottak. Nagy küzdelemben maradtak alul a találkozón.

ÚSZÁS: ifj. Saurer Iván, az előfutamok során, a második helyet szerezte meg csoportjában, de ez nem volt elég a 6-os döntőbe jutáshoz. Végül, a 7. helyen végzett.

*

A KULTURÁLIS KIÁLLITÁS a nemzetiségek tőbb, mint egy hétig tartó pompás bemutatója volt.

Kiállítás: a standok közül a magyar sikerült talán a legszebbre: címeres pajzs, népviseletek, magyar édességek, Márta néni s a gyerekek bábozása hívogatták a vendégeket. Gyönyörű népművészeti tárgyainknak igen sok csodálója akadt.

Táncbemutató: csoportjaink a következő sorrendben léptek föl: Zrinyi cserkészcsapatok; a Pántlika Táncgyűltes; a Dobó Katica és Szt. Imre cserkészcsapatok. Szerepelt még a Bartók Béla Énekkar is.

A népviseleti bemutatón és szépségversenyen hárman vettek részt: Bálint Emese, Geőcze Klári (kalotaszegi viseletekben) és Kokron Marian (palóc). Nekünk ők tetszettek a legjobban (lengyel győzelem született).

Dicséret és gratuláció illeti meg a magyar szervező családokat, s a kedves közreműködőket.

CSERKÉSZET

MAJÁLIS

Lajtaváry Dani

A Dobó Katica és a Szent Imre cserkészcsapatok rendezésével, valamint a Zrinyi cserkészcsapatok jelenlétével, tartottuk meg az idei Majálist Embuban, május 10-én. Ünnepegyünk megnyitásként Dr. Gácsér Imre OSB szentmisét tartott, melyet Benedek László szolgálata tett ükumenikus jellegűvé.

Ezután következtek a fiatalabb cserkészek számára előkészített stafétagyű játékok. A gyerekeket teljesítményeik alapján pontozták és díjakkal jutalmazták.

Ebédre bagulyást és a cserkészszerűk által hozott süteményeket fogyaszthatták a kedves megjelentek.

Délután 3-kor kezdődött az előadás, amelyben népi- és cserkészjátékokat mutattunk be. Nagy sikert arattak a magyar népitáncok melyeket ifj. Piller Gedeon hozott Európából.

Meg kell jegyezni, hogy az előadás megnyitása előtt róza osztással köszöntötték a cserkészfiatalok az édesanyákat, anyáknapja alkalmából. A jó idő is hozzásegített a majális jó, kellemes hangulatban való eltöltéséhez.

Ünnepegyünk a zászló levonásával és a nemzeti Himnusz eléneklésével záródott. ■

TISZTIKONFERENCIA

Május 9-én, Benedek László cscst. délamerikai kerületi parancsnok vezetésével, tisztikonzferenciát tartottak a São Pauló-i csapatok az embui cserkészparkban. Főtemák:

- 1) Az ez évi segédtisztitábor.
- 2) A tábor részvételéhez szükséges érettségi vizsgák (2 tantárgyból kötelező).
- 3) Az érettségire előkészítő tanfolyamok.

A segédtisztitábor időpontját közös meg egyezés alapján nyárra halasztották. A földrajz, néprajz érettségi vizsgát július végéig kell megtartani, míg a történelem érettségi az év második felére marad. A júliusi vizsgák előtt párnapi előkészítő tanulmányi-tábor is lesz, amely a tanfolyamon szerzett tudás elmélyítését és a vizsga jobb megállását igyekszik segíteni.

A segédtisztitábor részvételéhez előírt dolgozatok témáit és a feladatok listáját Kokron Sándorné cscst. kapta meg, és ő tudja azt a stajelölteknek rendelkezésére bocsájtani. /Sikeres vizsgákat és eredményes táborot kívánunk!-Szerk./

SZOLGÁLATÁTADÁS

Június 13-án, a hagyományos São Pauló-i Cserkészbál alkalmával, a bálanya, Kokron Sándorné cscst., többéves eredményes működés után a Brazil Közveti Megbizott tisztségét Bálint Jánosné cscst.-nek adta át. /Jó munkát kívánunk!/
 ■

RIO...

Szeretettel köszöntjük a riói magyar kolónia bekapcsolódását a SZÓVAL szolgálatába! Örülünk, hogy megértik célunkat, a brazíliai magyarság összefogását, a magyar szó és kultúra ápolását, fejlesztését, éltetését, az egymásról való tájékoztatást és tájékozottságot. Boldogít a tény, hogy ők is aktívan élik nemzeti kulturánk lelket nemesítő, -gazdagító ajándékait. Boldoggá tesz minket és lelkesítően hat ránk.

Reméljük, a cserkészek példáját hamarosan a rióiak idősebb generációja is követni fogja, és megajándékoznak valamennyiünket építő, tanulságos cikkeikkel, tanulmányaikkal, írásaikkal. Örömmel és kíváncsian várjuk jelentkezésüket. Tiszta szívvel biztatjuk, bátorítjuk őket, hogy ők is ezt tegyék mindenfelé a magyar-ság körében.

NÉPI DÉLUTÁN

Litsek Klára

MÁJUS 30 (Rio de Janeiro): A "Hangya" Örs népi délutánt tartott Dömtör Zsuzsiéknál.

Bemutatásra kerültek egy kis magyar falu népszokásai az 1800-as évekből. Ennek keretén belül, alkalmunk volt megismerkedni a májusfa díszítés hagyományával, valamint a "kiszebábu" öltöztetésével. A műsor ezen részéhez tartozott még az a népdal bemutató, melyet három cserkész adott elő furulyán.

A műsor folytatásaként szavalókörös szerepelt, majd két éneket hallgattunk meg Koncz Zsuzsa dalai közül. Befejezésül, a "Hangya" Örs tagjai finom uzsonnát szolgáltak fel.

A sikeres programon szép számban jelentek meg a riói magyar kolónia tagjai, s a végén mindannyian egy jól sikerült délutánnak örülhettünk. Elismerés illeti elsősorban Dömtör Zsuzsi öv. szervezőképességét, valamint a szereplők felkészültségét. ■

Beszélgetés Zolcsák Istvánnal

Május 5-én meglátogatta szerkesztőségünket Zolcsák István. A mintegy két és fél órás beszélgetés alatt az Erdélyi Világszövetség célkitűzéseiről, terveiről, különböző nehézségeiről volt szó.

Az Erdélyi Világszövetség, "Transylvanian World Federation", 1974-ben alakult az "Amerikai Szépmíves Czéh" (USA), az "Ausztráliai Erdélyi Szövetség", a "Brazíliai Erdélyért Mozgalom" és a "Magyar Társaság" (USA) szervezetek összefogásával.

Szemelvények az Erdélyi Világszövetség alapszabályaiból:

"... az erdélyi magyarság nemzeti felszabadítása érdekében önkéntesen szövetezett független magyar egyesületek, egyházak, szervezetek és magánszemélyek tömörülése".

"Működési területe: Afrika, Ausztrália, Ázsia, Európa, Észak-Amerika és Dél-Amerika".

"Az EVSz mindenhol és mindenkor, bármilyen körülmények között — és minden becsületes eszközzel, a Kárpát-, illetve a Duna-medencében élő összes magyar, egy magyar házában való egyesítése érdekében dolgozik".

"Az ENSZ-be (UNO) azonnali erdélyi magyar képviseletet követel".

"Az EVSz súlyt helyez arra, hogy munkájába a hazai és külföldi magyar ifjúságot és a magyar eredetű, de magyarul már nem beszélő egyéneket is bevonja".

"Az EVSz csak akkor szűnhetik meg, ha Erdélyt Magyarországhoz visszakapcsolják, és az Erdélyben élő különböző népcsoportok alapvető emberi, nemzeti és kulturális jogai a legteljesebb egyenjogúság elvének alapján biztosítottak".

*

Zolcsák István véleménye nem az egyetlen vélemény Erdély-ügyben, hanem az egyik. A véleményt nem sítí a tett, a próbálkozás és az áldozatkészség, melyet tényszerűen tesz Erdély szabadságáért.

Sz: Ebben az interjúban az Ön magán véleményét, mint Zolcsák István, vagy az Erdélyi Világszövetségét fogja képviselni?

Z.I.: Ez egy nehéz kérdés, mert én, mint Zolcsák István, sok olyan dolgot mondhatok, és fogok mondani, amellyel a Szövetségnek nem minden tagja ért egyet. Az egész világon híresztelik, hogy én baloldali vagyok (Kádár-Ugyonk, legalább is), mások azt mondják, hogy jobboldali vagyok, a román rádió meg küll- és belföldi adásaiban azt állítja, hogy én fasiszta vagyok. Politikailag ezt a dolgot nehéz beskatulyázni; nagyok az ellenségeink és drága a tét — Erdély. Tehát, kerüdjünk el politikai megnyilatkozásokat, mert Erdély Ugyben kétségtelenül minden becsülletes magyar egyet ért. Én mindenben az Erdélyi

MINDEN MAGYAR ERDÉLYI ÉS MINDEN ERDÉLYI MAGYAR

Világszövetség alapszabályai értelmében dolgozom, az erdélyi magyarság érdekében, s az Alapszabály nekünk Biblia. Ez az alapszabály kiemondja, hogy minden magyarnak, vallási-, politikai felfogásra való tekintet nélkül joga és kötelessége az erdélyi magyarság védelme, még akkor is, ha nem erdélyi születésű. Szerintünk, minden magyar erdélyi és minden erdélyi magyar. Az erdélyi magyarság (beleértve a székelységet) nem egy külön nép, hanem része a magyarságnak és semmiféle különbség nincs egy erdélyi és egy magyarországi magyar között. Talán azt lehetne kihangsúlyozni, hogy az erdélyi magyar mindig magyarabbnak érezte magát, mint a magyarországi.

Sz: Hány Erdélyért-küzdő mozgalom, vagy szövetség működik külföldön? Van ezek közt összhang?

Z.I.: Kezdjük inkább úgy, hogy mi volt, és azokból (melyekről van tudomásunk) mi lett. Elsősorban volt itt Délamerikában egy úgynevezett "Erdélyért Mozgalom", aminek tagja volt majdnem minden São Paulo-i magyar egyesület. Argentínában is létezett egy ilyen mozgalom, amely pár évig működött, aztán érdeklődéshiány miatt ellaposodott. Északamerikában, az első világháború után, megalkult az "Amerikai Erdélyi Szövetség". Ez az egyesület szétrebbant, szétszakadt. A következők miatt: egyszerű régi magyarok alapították. A második világháború után jöttek ki magyar intellektuálisok, többek közt gróf Teleki Béla is (nem a nagy Teleki családnak tagja), aki azt vallotta és vallja, hogy "Erdély az erdélyieké". Ő ellensége a magyar revíziós mozgalomnak és jelenleg is azért dolgozik, hogy az erdélyi magyarság Romániában éljen. Érdekes, hogy ugyanezt a tételt vallja a magyar kormány, a román kormány, és mindenki, aki le akarja írni a több mint 3-milliós romániai magyarságot.

Miután megérkezett Teleki Amerikába, megválasztották Szövetség-elnöknek, és aztán ő "módosított" a szabályokon. Például, kitiltta, hogy az egyesületnek csak erdélyi születésű lehet tagja. Erre 30 százaléka elment.

Az egyesületnek nem lehettek politikai célkitűzései, inkább egy "kultur-egyesületnek" kellett lennie. Rendeztek teadélutánokat évente egyszer és kiadtak egy Transylvania című újságot, amiben román újságokból kiollózott híreket hoztak le. Ebből az egyesületből úldáve volt mindenféle "irredenta", u.n. "revizionista" irányzat, mert azt mondták, hogyha erről beszélnek, az erdélyi magyarságnak csak rosszabb lesz a helyzete — az erdélyi magyarságnak Romániában van a helye. Így, ez a románoknak egy rendkívül kellemes szervezet lett. Annyira, hogy az egyesület vezetői el-eljártak Erdélybe, ill. Romániába. Ezen okok miatt, szétrebbant az egyesület, és akik elmentek, megalakították az amerikai "Erdélyi Bizottságot". De van még egy fontos ok a revízió úldözésére: itt bejön a Szabad Európa Rádió ebbe az Ugybe, mert Teleki, Köréh (aki most az elnök) és sok kiváló magyar, munkatársai voltak a Szabad Európa Rádióknak. Mikor valaki ennek a szervezetnek munkatársa lett, alá kellett írnia egy kötelezvényt, hogy soha semmiféle olyan mozgalomban nem vesz részt, mely sűrűdást okozhat más emigrációk közt.

NEM SZÓLALHATOTT MEG AZ "AMERIKAI ERDÉLYI SZÖVETSÉG"

Kész. Ezek után nem is lehetett szó az erdélyi Ugyről, mert aki ezt nem tartotta be, nem kapott 2000-dolláros havi fizetést (ami szép fizetés volt), nem kapott ingyen lakást és nem kapott nyugdíjat. Ezért nem szólalhatott meg az "Amerikai Erdélyi Szövetség" és ezért van sok olyan nagynevű emigrációs vezér, aki azt vallja, hogy "A revíziós kérdéshez nem szabad nyúlni. Hát hogy képzeljük? Ez hülyeség! Ez már a múlté, ebből már kinőtünk". — Hát a nyugdíjáról van szó. Így van.

Na most, miért mondta ezt a Szabad Európa Rádió annak idején? Elsőször is, ne felejtjük el, hogy ez a hideg-háború alatt volt. Akkor Amerikának egyetlen cél volt fontos: megszervezni a kommunista-ellenes frontot. És biztosak voltak abban, hogy rövid időn belül fel fogják szabadítani Kelet Európát. Azt mondták: "OK, a nemzetiségi kérdéseket hagyjuk majd azutánra". Ha nekem azt mondanák, hogy fel-szabadítják Kelet Európát jövőre, hagyjuk ki a nemzetiségi kérdéseket, azt mondanám: rendben van, nem csinálunk semmit. Csak egy nagy baj van: múlik az ötven év, a száz év, és addig kinyírják a magyarokat és nincs semmi a felszabadulásból.

Sz: Pár évvel ezelőtt megjelent itt Braziliában egy cikk, mint válasz az Erdélyi Világszövetségnek, amelyben egy román vezető azzal érvelt, hogy létezik egy "gentlemen's agreement", hogy ne támadjuk egymást. Elfogadható ez Ön szerint?

Z.I.: Ez elfogadható lenne, ha a románok nyugodtan hagynák az erdélyi magyarságot. Azt mondanák: fejlődjétek, legyenek iskoláitok, egyetemetek, éljétek jól és boldogan. Csak az a baj, hogy ők addig kinyírják a magyarságot, amíg mi hallgatunk. Ez nem egy terv, ez egy pokoli véletlen a románság és a szlovákság javára. Állandóan szerencsésülk van. De egyszer már nekünk is nyerni kell, nem lehet mindig veszíteni. Itt külföldön, nem beszélhetünk a magyar nemzeti jogokról, mert megbontjuk a kommunista-ellenes frontot. A hazai magyarság pedig ne szóljon azért, mert hogyha szól, megbontja a szocialista tábor egységét. Viszont a román anti-kommunisták meg a román kommunisták együttműködnek és egymásnak falaznak — a magyarok ellen! Tehát, egy becsülletes magyar ember egyetlen következtetésre juthat, hogy "Én meg fogom bontani a

"FÖLBORÍTJUK !!"

szocialista tábor egységét, nem vessem tudomásul a 'gentlemen's agreement'-et, a fajtám ellen nem dolgozom pártpolitikai okokból, tehát ez a szóbeli megállapodás rám nem vonatkozik". Itt a kérdés az, hogy elfogadjuk-e ezt az állapotot, vagy fölborítjuk az asztalt? A világ magyarságának nagyrésze azt vallja, hogy "fölbörítjük!"; és a magyarországi magyarság nagyrésze is azt vallja, hogy "fölbörítjük!" — Senki nem kívánhatja tőlünk azt, hogy baromként hajtsuk a néptől nyakát a tiló alá.

Sz: Van Erdélyben vágy a felszabadulásra?

Z.I.: Csak erre van! Király Károly levelében, amit mindannyian olvashattunk, megvan a felelet erre a kérdésre. Ha összehasonlítjuk amit Király írt, aki kommunista, Márton Áron püspök levelével, amit harminc évvel ezelőtt írt, rájövünk, hogy ugyanazokat a jogokat követelik. A püspök azt írja, hogy a magyarságot a 30 év román uralom meggyőzte arról, hogy nincs számára nemzeti lehetőség Románia keretein belül élni! A Román Kommunista Párt Központi Bizottságának egyik volt tagja is ugyanest mondja. Tehát, ezt a dolgot kenyértörésre kell vinni, vagy így, vagy úgy. Ez a helyzet nem javult

es nem javul. Fől kell lázítani a magyar közvéleményt Erdély magyarságának elnyomása ellen. A magyarországi magyarság közvéleményét, mert ha ez nyomja a pártot, az kénytelen lesz valamit tenni. Általában a politikusok opportunisták, gerinctelenek és megalkuvók. Kevés gerinces politikus van. Elképzelhetetlen, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága merne valamit tenni Erdély ügyben, ha nincs mögötte a nép nyomása. Ezt nem csak én mondom. Illyés Gyula, a nagy költő, és

TÜNTETNI KELL

Lukács György, a nagy teoretikus, azt üzeni a magyarságnak, hogy dörömböljén. Dörömböljén, amíg be nem török az ajtó. Ez a nyomás nem lehet olyasféle, hogy itt-ott szólunk valamit, hanem ezt állandóan fokozni kell. Tüntetni kell, mert a tüntetések után remélhetőleg progresszív intézkedések fognak történni. Természetesen, mindezt Magyarországon kell megindítani, mert Magyarország nélkül nincs felszabadulás az erdélyi magyarság részére! Hiába szeretnének az erdélyiek Magyarországhoz csatlakozni, ha azok nem akarnak a saját népükről tudni.

Sz: Vajjon a közvélemény nyomására a magyarországi párt fől merne szólalni?

Z.I.: Biztos. Ha a lengyel közvélemény nyomására a lengyel párt szakszervezeti vonalon engedményeket tett, akkor a magyar párt miért ne tenné? A lengyelek sokkal nagyobb engedményeket tettek, mint a magyaroknak kellene tenni kisebbségi kérdésben, mert a lenini elvek keretein belül jogosan kérhetnék a népi egyenlőséget és az erdélyi magyarság nemzeti szabadságát! Minden nép egyforma. Benne van minden kommunista ország alkotmányában is.

Sz: Csak a helyzet az, hogy a lenini népiség fogalma tulajdonképpen internacionalista, tehát a cél beintegrálni, beolvasztani...

Z.I.: De nem románba!! Ilyen internacionalizmus nem létezik. Internacionalizmus csak nemzeti függetlenségben lehetséges. Olvashattuk Illyés Gyula legújabb könyvét, amelyet Budapesten nyomtattak és adtak ki "Szellem és Erbszak" címmel, de aztán lefoglalták. (Ennek ellenére, sok száz, vagy sok ezer, nyugatra került — nekem is van egy belőle). Illyés e könyvében kihangsúlyozza, hogy internacionalizmus nem lehet a nemzetiségi jogok tiszteletben tartása nélkül. S arra hivatkozik, hogy a legjobb példa erre a Szovjetunió, "ahol még a legkisebb népek is teljes nemzeti szabadsága van...". Arra hivatkozik, amiről az oroszok az alkotmányban írnak és amit mondanak. Miért

ne lehetne a magyaroknak is ezt mondani? Nemzeti egyenlőséget kérnének és hivatkoznának a kommunista országok alkotmányában foglalt nemzetiségi jogokra. Nekünk jó lenne, és az oroszoknak is tetszene. A magyarságnak semmi szüksége nincs arra, hogy az oroszok reá haragudjanak. Szóval, az én meglátásom szerint a legfontosabb feladat a magyar közvéleménynek fellazítása az erdélyi kérdésben. Elsősorban Magyarországon; és barátokat szerezni Szovjetunióban, Amerikában, Németországban, Izraelben és mindenütt, ahol csak lehet!
Egyszer kaptam Magyarországról egy levelet (nagyon sok magyarországi hívőnk van) egy olyan

VALAHOGY SZENTEKNEK KELLENE MEGMARADNUNK

tagtól, aki fénymásolatokat küldött a svájci Duna című lapról és a Szittyaklitről. Ha ez az ember hozzájut a Dunához, meg a Szittyaklitről, "ab ovo" egy gyanús ember. — Mert Magyarországon nem könnyű bántatlanul hozzájutni ezekhez az újságokhoz. A levelében ő letol engem, hogy "...maguk mindenért a magyar kormányt hibáztatják, mikor a magyar kormány, és a magyar intellektuális igenis sokat tettek Erdélyért". Én megválaszoltam: "Nincs tudomásunk erről, írja meg, hogy mit tettek!" (nem kétséges — tettek). De ezeket a lépéseket nekik kell megtenni!... Nyugaton mi elintézzük a dolgokat. Mi olyan sokan vagyunk, hogy szervezve a legjobb diplomáciája lehetnének a magyarság szabadság-mozgalmanak! Persze, nagyon kell vigyáznunk arra, nehogy valamilyen érdekesoportnak, amely képviselve van a nemzetközi sajtóban, a tyúkszemére lépjenek. Üldözni kell az "elpolitizálást" sorainkból. Valahogy szenteknek kellene megmaradnunk.

Sz: Beszéljünk egy kicsit számokról. Van tudomása arról, hány magyar él most Erdélyben, ill. Romániában?

Z.I.: Hivatalosan nincs. A román statisztikai adatok szerint, egész Romániában 1 millió 700 ezer magyar él. Ez nem igaz. Ez hamisított statisztika. A román tételnek megábrándítására rengeteg adatot tudok felsorolni, ami bizonyítja, hogy Erdélyben 2 millió 834 ezer magyar volt 1974-ben. Tudjuk azt, különböző adatokból, hogy Moldvában él 250-280 ezer csángó magyar. Tehát, ez 3 millió 100 ezer. Azt is tudjuk, hogy Bukarestben több mint 100 ezer a magyarok száma. Az már 3 millió 200 ezer. És tudjuk azt, hogy más román városokban (Braila, Konstanca), illetve területeken (Dobruzsza) még igen sok magyar él. Na most, honnan vannak nekünk az adatok? Mindig sejtettük a román statisztika hamiságát, hiszen magától egy román demografustól hallottuk, hogy a népszámlálási adatokat mindig hamisítják.

Például, egyik fontos írásos bizonyíték éppen egy román népmozgalmi szaklapban jelent meg. Azt írta, hogy a magyarok lakta vidékeken az általános szaporodás magasabb, mint az országos átlag. Megvannak továbbá nekünk az 1920-as és 1930-as román népszámlálási adatok is. Mi nem fogadtuk el, hogy mi jobban szaporodunk, mint a románok; mi csak annyit számoltunk, amennyit a románok átlag szaporodnak. Így eljutottunk 3 millió magyarhoz Erdélyben. Na most, ebből levontuk a háborús veszteségeket. (Németország lakossága 7 százalékkal csökkent, mi vetünk Erdélyre 10 (!) százalékot. Nehogy azt mondják, hogy nyerni akarunk magyarokat). És így ugyanahhoz a számhoz jutottunk el. Azonfelül, különböző vallási jelentésekből tudjuk, hogy hány katolikus, protestáns, unitárius és más vallású van. Ezek az adatok is 2 millió 800 ezret mutatnak ki (Erdélyben). Illyés Gyula is, aki nagyon járatos az erdélyi ügyben, többször megemlítette, hogy a 20-millió románianak kb. 16%-a magyar. Ő sem az újjából szopta ki, ugye?

ROMÁNIÁBAN LEGALÁBB 3 MILLIÓ 200 EZER MAGYARNAK KELL LENNI!

A Central Europe című folyóiratban (USA) megjelent egy román író tanulmánya, amiben azt bizonygatta, hogy mióta a románok megkapták Erdélyt, legalább 900 (!) ezer magyart tiltottak el hamisított számlálásokkal, stb. Ne felejtsek el, hogy a románok arról már nem is szólnak, hogy Moldvában vannak csángó magyarok — azok már le vannak írva, vége! Román statisztika szerint, ott egy magyar sem létezik! Domonkos Pál Péter könyve, "Édes hazám akartam szolgálni" címmel 1978-ban jelent meg Budapesten. Nyíltan megírja, hogy a csángóknak van népszeneje, népballadája, népviselete, anyanyelve, de róluk a statisztika nem beszél.

Akármielyen oldalról nézzük is, Romániában legalább 3 millió 200 ezer magyarnak kell lenni. Ha a románok meg akarják cáfolni a mi adatainkat, csináljanak egy ENSZ-által (UNO) ellenőrzött népszámlálást Romániában. Csináljanak, belemegyünk.

Sz: Erdélyben folyik-e ma tudatos népiirtás?

Z.I.: Az erdélyi népiirtással Románia megcsúfolja a humanizmus és a szocializmus fogalmát. Népiirtás az is, ha egy népcsoportnak a területére kívülállókat telepítenek be, ugyanakkor az őslakókat szétszórják. Például, vannak olyan magyarok városok, ahova magyaroknak nem lehet beköltözni. Egy magyar csak akkor telephet Nagykárolyba, vagy Szatmárnémetibe, ha a rendőrségtől engedélyt kap, és magyarnak általában ilyet nem adnak, csak románoknak. A háború után másfél millió román így telepítettek be Erdélybe.

Sz: Mi a helyzet a Magyarországon lakó románokkal? Úgy hallottuk, hogy ugyanakkor a magyar állam túntetődleg segíti a magyar területen élő kisebbségeket, anyanyelvüket tanulni, tanácsportokat működtetni, hogy ez mind példa legyen a román kormánynak. Igaz ez, vagy csak egy mítosz?

Z.I.: Tekintettel arra, hogy Magyarország lakosságának 97%-a magyar és csak 18 ezer román van, Magyarország azt adja a 18.000 románnak, amit Romániának kellene adni a több mint három millió romániai magyarnak. Lehetetlen, hogy ez a kisebbségi politika veszélyes lenne Magyarországnak. Persze, ha elvesztenénk megint egy háborút,

HÁROM ÉS FÉL MILLIÓ CSEHET, VAGY ROMÁNT, IS KI LEHET TELEPÍTENI BÁRMIKOR, BÁRHONNAN

Lehet, hogy ezek a gyulai románok oda akarnának csatlakozni Romániához... Most egy mozgalmat indíthatnánk, hogy cseréljük ki a 18000 románt 18000 csángó magyarra... Eszükbe lehetne juttatni, hogy van egy precedens a történelemben: a csehek kivágtak három és fél millió németet Szudétországból. Ha a csehek ezt megengedték maguknak, akkor ugyanannyi csehét, vagy románt is ki lehet telepíteni bármikor, bárhol. Lehet "tabula rasa"-t csinálni és egy új lapot nyitni a történelemben.

Sz: Van-e a kisebbségben élő magyarságnak tudomása az Erdélyi Világszövetségről, hogy ez az ő ügyükért harcol?

Z.I.: Van. Én már több olyan erdélyivel beszéltem, aki hallotta az interjút, amit velem készített a Szabad Európa Rádió. Az egész Erdélyi Világszövetség ügyet letárgyaltuk. Aazonfelül,

A ROMÁN TELEVÍZIÓADÁST KIKAPCSOLTÁK

Erdélyben jól látták a tévében az argentin labdarúgó-világbajnokságon lévő plakátokat, hogy "ERDÉLY MAGYAR!" — Ez annál is érdekesebb volt, mert ahogy meglátták a plakátokat, a román televízióadást kikapcsolták. Viszont a pesti közölte végig... Magyarországon, az összes gyárakban, ez volt a beszédtema másnap! Ez volt a legragyogóbb ügy, mert nemzetközi volt. Volt, aki azt írta cikkében, hogy "kártyázó öregurak adták össze a pénzt rá". Ez nem igaz. Az argentin magyar cserkészek vették meg a jegyeket. Ez végig az argentin magyar ifjúság ügye volt (néhányiküket meg is pofozták a szüllei miatta).

Sz: Mi a román kormány hozzáállása az Erdélyi Világszövetség munkájához?

Z.I.: Kezdjük ott, hogy két évvel ezelőtt idejött egy Sajgó nevezetű erdélyi mérnök, rokonlátogatásra. Megkeresett, és ezt mondta el: "Zolcsák úr, engem megkértek a marosvásárhelyi rendőrségen, hogy én adjam át magának azt az üzenetet, hogy ha maga nem áll félre az erdélyi ügytől, magát ki fogják nyírni". Erre én mondtam neki: "Nézze, Sajgó úr, nincs olyan atya-úr isten, aki engem Erdély ügyétől el tudna éríteni, mert én meg vagyok győződve, hogy én vagyok a szent ügyért harcolok: a szabadságért! És másképpen nem lehet béke a világon, csak úgy, ha minden nép egyforma. Testvérek vagyunk, békében kell élnünk, egyforma jogokkal! — Ezt mondja meg nekik". Ezzel ment ő vissza. Biztosan elmondta, mert múlt év augusztus 17-én egy nagy támadás volt ellenem a francia, ill. román rádió adásában, amiben fasizta banda vezérnek neveztek és azt mondták, hogy én el akarom rontani Románia és Magyarország között a jó viszonyt (!) és jó szomszédságot (!)

Ez év márciusában, mikor a bátyám jött ki Braziliába, őt is behívták a rendőrségre Szatmárnémetibe, ahol egy bukaresti ezredes várta: "A maga testvére a román nép legnagyobb ellensége! Jöjjön el a maga öccse és nézze meg, milyen boldogan élnek maguk itt Romániában! — Vagy maga nincs megelegedve!?" — "De, ezredes elvtárs", felelte 'megilletődötten' a bátyám. — "Ha a testvére nem áll félre az erdélyi ügytől, akkor vagy Braziliában, vagy Északamerikában, vagy bárhol a világon, a mi ügynökeink meggyilkolják!" — Ilyen tömören. Erre a fenyegetésre én levélben fogok válaszolni, a másolatát pedig megküldöm - többek közt - a State Department egyik szenátorának, aki az anti-terrorista komiténak főnöke, a brazil biztonsági szerveknek és mások is.

Sz: Mi ezzel kapcsolatban a véleménye? Nem a hivatalos válaszát szeretnénk tudni, hanem úgy mélyebben. Gondolja, hogy ez csak fenyegetés, vagy meg is történhet?

ÉN MEGSZOKTAM A GONDOLATOT: MEGHALNI

Z.I.: Egy magyarországi ismerősöm, aki járatos a román terror ügyekben írta, hogy a románok képesek beváltani fenyegetéseiket. De! Én nem akarok itt nagy dolgot mondani, de bennem egy csöpp félelemerzést sem kelt a fenyegetés. Én megszoktam a gondolatot: meghalni. Vadászrepülő voltam, a haverjaimnak a 80%-a a fronton meghalt! Mindig tudtam, hogy a következő félőrában, vagy napban, és is meghalhatok. Voltam hadifogságban, ahol a hadifoglyoknak 60%-a elpusztult. Ott is láttam, hogy meg lehet halni...

A másik ok, amiért nem félek az, hogy nekem az Isten egy olyan életet adott, ami egy nagy ajándék — a tartalmát tekintve. Én kipróbáltam az égvilágon mindent: ettem krumplihéjat — a szeméttől kikaparva; aludtam diákkoromban telefonfülkében, Pesten; laktam a sashalmi barakk-táborban és tartottam fűnt magam úgy, hogy a BESZKÁRT-nak mentem havat lapátolni, egész éjszaka — négy pengőért. Kerestem már egymillió dollárt — két nap alatt. Aludtam már a legjobb ágyakban. Kipróbáltam az élet minden gyönyörűségét, amit csak el lehet képzelni. Ha én meghalok, nyugodtan halok meg, mert már megkaptam a legjobbat, amit az Úristen adhat egy embernek. Mindenesetre, hálás vagyok, hogy est a tartalmas életet mostanáig is végigélhettem. Engem már nem tudnak megfélemlíteni azzal, hogy meghalnak, mert nagy botrány és bosszú követné a meggyilkolását. Nem hiszem, hogy megérmé a románoknak.

Sz: Mi a Szovjetunió véleménye az egész erdélyi kérdésről?

Z.I.: Az Erdélyi Világszövetség alapszabályai szerint, minden ENSZ tagállamnak (a keleti blokk országainak is, így a Szovjetunióknak is), az erdélyi magyarság üldözésére vonatkozó értesítéseket megküldjük. Természetesen, ők nem közlik velünk a maguk szándékait és terveiket. A mi véleményünk azonban az, hogy ha a Szovjetunió nekünk válaszolna és a saját nemzetiségi elveik tisztaságában hírne, azt nem írásban, hanem tettekkel, az erdélyi magyarság felszabadításával, tenné.

Sz: Az alapszabályokban olvassuk, hogy az Erdélyi Világszövetség alapelve, hogy Erdélynek Magyarországgal kell egyesülnie. Erdélyiektől viszont azt hallottuk, hogy ők ebben nem nagyon hisznek. Talán inkább abban, hogy Erdély valamikor egy szabad állam lesz — független. Mi erről a véleménye?

Z.I.: Sokféle magyar és sokféle erdélyi van. Szerintünk egyesülés nélkül csak nemzethalál lehetőséges. Magyarországon tizenegy millió lakos van, és Magyarország határaitra tapadva még öt millió. Az én véleményem az, hogy ha Erdélyben valamikor tízmillió román lesz, és egy magyar sem, és Erdélyt hozzácsatolják Magyarországhoz, még akkor is magyar többség lenne az új Magyarország. Mi nem vagyunk kisebbség Erdélyben. Mi mesterségesen, a Kárpát-medence földarabolásával, lettünk kisebbség. Addig míg nem lesz 15 millió román Erdélyben, a magyarság nem kisebbség a Kárpátok és Magyarország nyugati határai között.

Sz: A szlovákiai magyarok helyzete is hasonló az erdélyiekéhez?

Z.I.: Igen, de az erdélyi úgy könnyebb, mint a szlovák, a "nagy szláv testvér" miatt.

Sz: Akkor Erdélyt egy szimbólumnak lehet tekinteni?

Z.I.: Igen, szimbólum. Ma sajnos a fájdalom, az árulás, a nemzeti megalázás és a szocializmus csődjének a szimbóluma. Mert például a madridi konferenciára az amerikai külügyiség úgy utazott el, hogy Erdély ügyében főlszólal. Az amerikai és a román kormány azonban egy közös javaslatot tett az emberi jogok védelmében, s ezért az amerikai kormány egyik megbízottja az egész Erdély-kérdést kihuzta. Képzeld csak el! Nem akarták a románokat "izgatni"! A románok pedig egyszerűen agyonhallgatják a magyar kérdést, mondván, hogy az román belügy. Közben a pusztítás folyik!

"AMERIKA MINDEN ELNYOMOTT NÉPNEK A BARÁTJA"

Na most, miért teszi ezt Amerika? Ez egy egyszerű kérdés: Amerika minden elnyomott népnek a barátja — a miénk is, csak az Amerikában folyó politikát nem a nép csinálja, hanem politikai tudósok. Ezek meg az erdélyi kérdéssel azt tanítják, hogy a románokat nem szabad bántogatni és megbüntetni, mert akkor nem fogják elnyomni a kisebbségeket. S így, ha a románok nem nyomják el a magyarságot, nem lesz a két ország között ellenséges viszony és akkor erősből fog a szocialista tábor. Többször, az ellentéteteket fent kell tartani Magyarország és Románia között. Ez egy hivatalos tétel, elfogadott irányelv.

Sz: Befejezésül, miként tudná a külföldi magyar fiatalok segíteni az erdélyi ügyet?

Z.I.: Például: Amikor a táncsoport segítségével "Erdély Est"-eket rendeztünk, meghívtuk a különböző kolóniák befolyásos tagjait. Főltettünk a színpad mögé egy nagy erdélyi címet, s jött a televízió, lefilmezte, másnap már mutatták a tévében. Ez például egy nagyon elegáns módja lenne az erdélyi ügy terjesztésének. Nem kellene mást kiírni, csak azt, hogy "Szabadságot az erdélyi magyarságnak", — természetesen portugálul. Aztán, lehetne olyan stafétát is rendezni, amilyent már egyszer csináltunk egy 56-os ünnepély alkalmából. Az ibirapuerai Obeliszkttől futottak a cserkészek a Kormányzó Palotáig, lobogó fákllyakkal — mögötte egy nagy tömeg autó dudált, az is, aki nem akart tiltatni. Az a fontos, hogy a TV és az újság ott legyenek, és azt írják, amit látnak. Hatásos dolgokat kell rendezni!

Mind a fiataloknak, mind az idősebb korosztálynak segíteni kell az erdélyi magyarságot szabadságnak, létnek, biztonságának elérésében. ■